

Observar per transformar: els observatoris culturals com a dispositius d'innovació

Publicat per [Interacció](#) [1] el 18/01/2023 - 17:40 | Última modificació: 22/04/2026 - 11:39

L'article de Raúl Abeledo Sanchis (2022) situa els observatoris culturals en un moment de crisi sistèmica i transformació global en què la cultura adquireix una centralitat renovada dins les polítiques públiques. En aquest context, els observatoris emergeixen com a espais híbrids entre recerca, acció i mediació, amb una funció que va més enllà de la simple producció d'informació. La seva raó de ser es vincula a una mancança persistent: la feblesa de l'avaluació estratègica en els processos de planificació pública, sovint relegada a un paper marginal malgrat la seva importància per orientar decisions.

El text construeix la seva argumentació a partir d'una experiència concreta, l'Observatori Cultural de la Universitat de València, que serveix per il·lustrar les potencialitats i tensions d'aquests dispositius. En primer lloc, es destaca la seva capacitat per connectar cultura, innovació i desenvolupament, assumint que els processos culturals no només reflecteixen la realitat social, sinó que contribueixen a transformar-la. Aquesta funció es concreta en la generació de coneixement, la identificació de tendències, la producció de relats i la definició d'eines d'acció.

Ara bé, aquesta ambició conviu amb limitacions estructurals. Els observatoris són sovint qüestionats per la seva escassa incidència en la presa de decisions, per la manca de legitimitat o per la seva dependència institucional. També comparteixen problemes habituals del sector cultural públic, com la precarietat, el voluntarisme o la burocratització. Aquesta tensió entre potencial i fragilitat travessa tot el text i obliga a pensar els observatoris no com a solucions, sinó com a espais en construcció.

Metodològicament, l'article defensa un model basat en la diversitat i la hibridació. Diversitat en les formes organitzatives i en les funcions, i hibridació com a manera d'operar en la intersecció entre disciplines, actors i escales. Aquesta aproximació es concreta en el treball en xarxa, la producció de continguts diversos (seminaris, tallers, publicacions, recursos digitals) i la voluntat de generar espais de debat públic i transferència de coneixement.

Un dels punts més rellevants del text és la manera com articula la relació entre "relat" i "dada". L'observatori no es limita a produir evidències quantitatives, sinó que construeix marcs interpretatius que donen sentit a aquestes dades. Aquesta doble dimensió, analítica i narrativa, es presenta com a condició per incidir en la realitat, especialment en la definició d'imaginari col·lectiu i en la orientació de les polítiques culturals.

Finalment, el text situa la participació com a repte central. Els observatoris només poden desplegar el seu potencial si aconsegueixen implicar una pluralitat d'actors: comunitat acadèmica, professionals del sector, institucions i ciutadania. Aquesta obertura no és només una qüestió metodològica, sinó una condició per avançar cap a formes de democràcia cultural més àmplies.

En conjunt, l'article dibuixa els observatoris culturals com a dispositius d'observació estratègica que operen en un espai intermedi entre coneixement i acció. La seva aportació no es mesura només en termes d'informació produïda, sinó en la seva capacitat per generar criteri, activar debats i incidir, encara que sigui de manera indirecta, en la presa de decisions.

Referència

Abeledo Sanchis, R. (2022). Quina governança per a la cultura i el sector cultural? *Kultur: revista interdisciplinària sobre la cultura de la ciutat*, 9(18), 75-94 (doi: <https://doi.org/10.6035/kult-ur.7022>) [2]

Categories: Article

Categories: Articles i anàlisi

Etiquetes: governança cultural

Etiquetes: avaluació de polítiques culturals

Etiquetes: recerca cultural

Etiquetes: innovació cultural

Etiquetes: valor públic de la cultura

- [3]

URL d'origen: <https://interaccio.diba.cat/news/2023/01/observatoris-culturals>

Enllaços:

[1] <https://interaccio.diba.cat/members/interaccio>

[2] <https://doi.org/10.6035/kult-ur.7022>

[3] <https://interaccio.diba.cat/node/8961>